

Stichting Vrienden Stedelijk Museum Kampen

Activiteitenverslag 2023

Lezing
12 januari

Gebroeders Miedema



Donderdag 12 januari 2023 kwamen Harry, Hessel en Pieter Miedema naar Kampen voor de eerste lezing die zij gezamenlijk over hun werk hielden.

Maar alvorens zij in de Gouden Zaal van wal staken, was er gelegenheid om hun werk, dat zich voornamelijk in de voormalige Synagoge bevindt, te bekijken. Het was fijn dat ook curator Yvonne Oordijk daarbij aanwezig was. Zij kon ingaan op vragen over de totstandkoming van de expositie: wie maakte hiervoor het ontwerp, welke invloed hadden de kunstenaars op de inrichting, hoe bewaak je de samenhang op beide locaties, wie produceerde de grote doeken die in beide ruimtes hangen en welk doel dienen die?

De lezing van de gebroeders Miedema begon en eindigde in Steenwijk, de plaats waar de broers opgroeiden. Hun jeugd werd gekenmerkt door de vele omzwervingen in de natuur. De fascinatie voor het leven en voor dieren komt hier vandaan, ook al uit zich deze in hun afzonderlijke werken heel verschillend. Gedurende hun hele werkzame leven exposeerden de gebroeders af en toe gezamenlijk. Om hun uiteenlopende werk enigszins bij elkaar te brengen, maakten ze daarbij vaak gebruik van een gemeenschappelijk thema. Het thema van de fabeldieren in de Kamper expositie is daarvan een voorbeeld. Soms sloten ze zich ook een poosje op en daagden ze elkaar uit om werk te maken rond een bepaald thema.

De thema's van de gebroeders Miedema zijn altijd ontleend aan de werkelijkheid, maar geven deze nooit zomaar weer. Want altijd voegt de fantasie, de droom of de nachtmerrie elementen toe. Het was interessant om meegenomen te worden op de weg van de gezamenlijke projecten van de drie broers.

Lezing
26 januari

Josine Droogendijk
Van de hoed en de
rand



Ter gelegenheid van de 85e verjaardag van Prinses Beatrix praatte Josine Droogendijk, royalty watcher uit IJsselmuiden en bekend van Tijd voor Max en Blauw Bloed, ons donderdagavond 26 januari bij over de hoedencollectie van de prinses.

Haar eerste echte hoed droeg Beatrix toen ze een jaar of veertien was, sindsdien zijn er meer dan duizend gevolgd. Josine liet ons, aan de hand van haar gigantische fotoarchief, zien hoe stijlen door de loop van de jaren veranderden en vertelde wie de hoeden maakte. Niet alleen bekende hoedenmakers, zoals o.a. Kampenaar Harry Scheltens, hielden zich daarmee bezig. Een kamenierster van Beatrix volgde een opleiding tot hoedenmaker. Hoeden konden zo gemakkelijker aangepast en hergebruikt worden voor verschillende gelegenheden. Prins Claus had ook invloed op de hoedenstijl van Beatrix. Waren haar hoeden voordat ze hem leerde kennen voornamelijk behoudend en conventioneel, daarna werden ze frivoler en vooruitstrevender. In nog weer latere jaren ontwikkelde zich het herkenbare profiel van strak en monumentaal, dat ook in de kleding van Beatrix terugkwam: altijd rechte

schouders en dezelfde inzet van de mouwen. Bij de modellen van de mouwen hield men rekening met het feit dat er mee 'gewuifd' moest worden.

We leerden wanneer de prinses een hoed droeg en wanneer juist niet. Beatrix, die heel graag hoeden droeg, ontving bijvoorbeeld liever buiten een delegatie dan binnen. Buiten mag de hoed namelijk wèl op, maar bij een ontvangst binnen mag er geen hoed gedragen worden. De vele hofetiquette regels bepalen ook aan welke kant van het hoofd een schuine hoed gedragen moet worden. Hierbij moet een gesprek met partner mogelijk blijven, rekening houdend met aan welke arm die partner loopt. Iets wat gezien de foto's niet altijd werd nagevolgd. Zo zagen we Willem Alexander met Maxima aan de verkeerde arm waarbij de hoed duidelijk in de weg zat wat de onderlinge conversatiemogelijkheden betreft.

Het was een gezellige en leerzame avond waarbij de vele dames en de enkele heer zich uitstekend vermaakt hebben. Josine vertelde vol enthousiasme en toonde heel veel beeldmateriaal. Hiermee wist ze haar publiek te boeien.

Gouden Zaal concert 19 februari	Joalien van den Houten, sopraan Werken van Britten, Mozart, Fauré en Schubert	
--	--	--

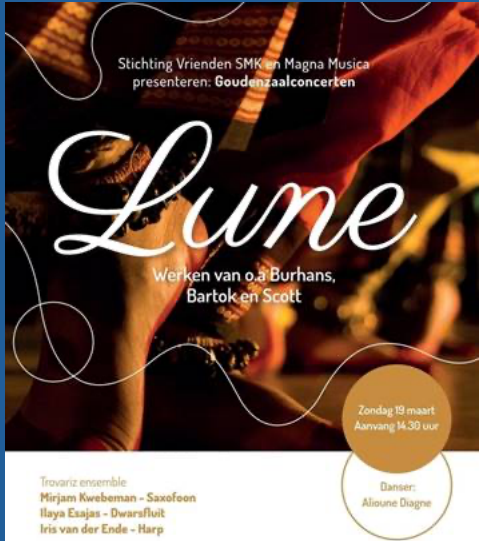
Zondagmiddag 19 februari was het zover: wethouder van cultuur Richard Boddeus opende de nieuwe reeks zondagmiddagconcerten.

De openingshandeling bestond uit het laten afspelen van muziek uit een minivleugel, uit legostenen opgebouwd. Michiel de Groot van de Intertoys stelde het mooie instrumentje hiervoor kosteloos ter beschikking.

In zijn openingstoespraak greep Boddeus terug op het uitbreken van corona in Nederland, nu zo'n drie jaar geleden. Deze periode deed veel met mensen die in ziekenhuizen lagen of daar werkten, maar ook met kunstenaars en kunstliefhebbers. Beide kanten bracht de wethouder naar voren in zijn verhaal. Hij toonde zich blij met het Heropeningsfonds dat de opstart van initiatieven zoals deze concertreeks stimuleert. Na afloop van het concert werd hem de nieuwe Vriendenflier overhandigd.

De reeks zondagmiddagconcerten komt tot stand door medewerking met Stichting Magna Musica en het ArtEZ Conservatorium.

Tijdens het eerste Gouden Zaalconcert zong sopraan Joalien van den Houten werken van Britten, Mozart, Fauré en Schubert. In het programma legde zij een verbinding met de expositie Secret garden. Zo kwamen de thema's van de omsloten tuin, het contrast tussen innerlijke wereld en buitenkant en de natuur naar voren. Utku Geggel begeleidde Joalien op de vleugel. De pianist bracht ook solo een stuk van Ravel ten gehore, waarin hij de luisteraar meevoerde naar de aardbevingen die onlangs in zijn moederland Turkije en Syrië plaatsvonden. Met de concerten hopen we het bezoek aan de exposities in SMK te stimuleren.

Gouden Zaal concert 19 maart	Lune Trovariz Ensemble Werken Burhans, Bartok en Scott	
---	---	---

Na de succesvolle start van het eerste Gouden Zaalconcert verheugde iedereen zich nu al op het tweede huiskamerconcert in de Gouden Zaal van het Stedelijk Museum Kampen.

Met als thema 'Lune' bracht het Trovariz Ensemble muziek ten gehore van o.a. Burhans, Bartok en Scott.

Het Trovariz Ensemble bestaat uit:

- Mirjam Kwebeman - saxofoon
- Ilaya Esajas - dwarsfluit
- Iris van der Ende - harp

De musici zijn vierdejaars studenten van Conservatorium ArtEZ in Zwolle en lieten zich inspireren door het beeldende werk van Alioune Diagne.

Lune, de artiestennaam van Alioune, werkt sinds vrijdag 18 februari 2023 aan een wandschildering in The Gallery op de tweede etage van het museum. Behalve schilder is hij ook danser en choreograaf. Tijdens het concert verraste Lune het publiek met zijn prachtige dans.

Gouden Zaal
concert
4 juni

Blokfluitensemble FEW



Zondagmiddag 4 juni 2023 was de Gouden Zaal gevuld met prachtige fluitmuziek van het Blokfluitensemble FEW uit Wezep. De bezoekers konden genieten van een afwisselend programma met mooie arrangementen van o.a. Händel, Vivaldi, Saint-Saëns, maar ook een eigen improvisatie op basis van muziek van Stevie Wonder. De stukken waren goed uitgekozen bij de instrumenten en de thema's die het museum biedt. Het ensemble, onder leiding van Annelies Schraa, speelde oude en moderne muziek op een 40-tal verschillende blokfluiten, variërend van de sopranino (een piepklein fluitje van maar 17 cm) tot de grootbas in F (meer dan twee meter lang) - en alles daar tussenin. Het gebruik van dit indrukwekkende, uitgebreide instrumentarium geeft de mogelijkheid tot een enorme variatie in klankkleur en effecten. Het concert werd door bijna 40 enthousiaste mensen bezocht en was zeer de moeite waard van het bezoeken. De middag werd gezellig met een drankje afgesloten.

Lezing
15 juni

Johanneke
Verhave
Restauratie 2
werken van
Ernst Maler



Donderdagavond 15 juni gaf restaurator Johanneke Verhave in Kampen een lezing over de restauratie twee werken uit de collectie van het museum.

Ze ging daarbij in op het proces en alle ontdekkingen die zijn gedaan. De lezing vond deels plaats in de Gouden Zaal, deels beneden in de ruimte waar de restauratie plaatsvond. Veel vrienden waren present onder wie ook een flink aantal jonge mensen: leerlingen van het Ichthus College en studenten van het CIBAP.

In het Stedelijk Museum Kampen werd namelijk op zaal een tweeluik uit 1548 van Ernst Maler gerestaureerd: Maria met kind en Johannes de Doper. In de presentatie lichtte Johanneke op toegankelijke wijze toe wat er allemaal komt kijken bij zo'n restauratie. Aan de hand van een PowerPointpresentatie konden we het proces volgen.

Wat me bij bleef zijn de ontdekkingen die gedaan zijn, zoals het gegeven dat de twee panelen ooit in een andere samenhang getoond zijn, misschien wel in een drieluik. Grappig is ook dat onder de lijsten verfresten gevonden zijn die erop wijzen dat het paneel ooit groter is geweest, zelfs met een soort bekroning die nu verdwenen is. Geweldig om te horen en te zien hoe restaurateurs van nu omgaan met eerdere restauraties. Je ziet dat in iedere tijd mensen weer anders kijken en dus andere dingen belangrijk vinden. Nu proberen we zo min mogelijk te interpreteren of aan te vullen wat ontbreekt.

Prachtig om een inkijkje te krijgen in het vakman/vrouwschap van de restaurateurs. De bezichtiging van de restauratie beneden complementeerde de diapresentatie. Wat zijn die panelen opgeknapt!

Henrie Vogel

Gouden Zaal
concert
17 september

Sleep now, unquiet
heart
Heleen Koele, sopraan
Steven Faber, piano



Zondagmiddag 17 september traden sopraan Heleen Koele en pianist Steven Faber op in de Gouden Zaal. Zij hadden een programma samengesteld rond de zin 'Sleep now, unquiet heart', met aandacht voor de componisten Florence Price, Barber, Fauré en Händel. Beide musici namen het publiek mee op reis door hun programma. Het concert sluit aan bij de thema's van de vaste collectie van het museum.

Heleen Koele is al meer dan 30 jaar actief op alle terreinen van haar vak, of het nu opera, lied, oratorium of ensemblemuziek betreft; alles met hart en ziel. Heleen zong vele jaren bij het Nederlands Kamerkoor onder verschillende grote dirigenten. Momenteel zet ze zich in als countertenor voor de stichting Het Nederlands Bach Consort.

Steven Faber is verbonden aan ArtEZ Zwolle. Als coördinator van de masteropleiding, research supervisor en piano-coach brengt hij door artistieke activiteiten theorie, praktijk, onderwijs en organisatie samen. Naast het geven van concerten zet hij zich actief in voor de podiumkunsten als lid van de Olland-Buisman Stichting, een fonds voor jonge podiumkunstenaars.

Lezing
19 oktober

Ronald Nijboer
Wereldzee in de
polder



Deze avond werd druk bezocht en dat maakte ons als bestuur blij. Het verhaal van Ronald Nijboer was dan ook zeer boeiend. Interessant, want wat ziet een Nederlandse journalist uit 2023 als hij met de ogen kijkt van een Franse journalist Henry Havard uit 1873. Honderdvijftig jaar later maakte Nijboer dezelfde reis als Havard langs de plaatsjes rond de Zuiderzee, om te kijken hoe het landschap en zijn bewoners er nu bij staan.

Ronald bezocht de oude en nieuwe kustplaatsen, waar hij de verhalen van de bewoners optekende. Wat is veranderd en wat is gebleven? Hoe zijn we omgegaan met ons landschap en onze cultuur? En wat leert het verleden ons over de toekomst?

Stof tot nadenken, omdat zowel toen als nu velen voelen dat we iets kwijt zijn geraakt door de ontwikkelingen in deze mondiale wereld, waarin technologie een versnelling van veranderingen heeft teweeggebracht. De zoektocht naar het authentieke leven, naar de oorsprong en naar binding is nog steeds opvallende keerzijde van het moderne leven. Ook nu voelen velen een verlies van binding, van gemeenschappelijkheid.

Wat zag Ronald Nijboer rond het IJsselmeer in 2023? Hij herkent op zijn reis nog veel van wat de Fransman ooit zag. De technologische aanpak van het landschap maakt echter een groot verschil. Als je goed kijkt is er weinig over van de oude Zuiderzee en is het IJsselmeer een Randstedelijke werkomgeving geworden. Er is echter nog voldoende te genieten van natuur en ruimte. Kijk je naar de bewoners, dan is er nog zeker sprake van lokale kenmerken, bijvoorbeeld verschillen tussen Kampenaren, IJsselmuidenaren en Brunnepers. Om over Volendammers maar niet te spreken.

Na de lezing van Ronald Nijboer was er gelegenheid om zijn boek Wereldzee in de polder in te zien en eventueel te kopen. We sloten de spraakzame avond af met een drankje.

Gouden Zaal concert 5 november

Stabat Mater
Joalien van der
Houten, sopraan
Maria den Hertog,
mezzo-sopraan
Brillante Quartet



Zondagmiddag 5 november stond het Stabat Mater van G.B. Pergolesi op het programma. Joalien van den Houten (sopraan) en Maria den Hertog (mezzo-sopraan) verzorgden de zang. Zij werden begeleid door het 'Brillante Quartet' dat bestaat uit vier gedreven studenten van het ArtEZ Conservatorium van Zwolle. Diederik Blankesteyn bespeelde het kistorgel. Voor het eerst maakten we mee dat de Gouden Zaal was uitverkocht!

Lezing 30 november

Ernesto Lemke
Schilderen met
LEGO



Kunstenaar Ernesto Lemke gaf donderdag 30 november een lezing in het Stedelijk Museum Kampen over schilderen met LEGO. Hij maakt kleurrijke portretten die 'geschilderd' zijn met LEGO-steentjes. Uniek is dat Ernesto zijn 'brickpaintings' maakt puur op wat zijn schilders oog waarneemt, dus zonder gebruik van software. In de lezing gaf Ernesto uitleg over hoe hij tot brickpainting kwam, verraste ons met wat filosofische vragen en bood daarmee een kijkje achter de schermen van hoe hedendaagse kunstenaars met beelden omgaan.

Ernesto bleek een heel aardige man die nuchter kijkt naar zijn kunstenaarschap. Hij is onder meer bekend van zijn optreden in het tv-programma Sterren op het doek. Hierin maakte hij het winnende portret van Arjen Lubach. In het Fries Museum maakte Ernesto live een brickpainting van Ed Sheeran, naar het werk van kunstenaar Colin Davidson. Zijn brickpaintings waren verder te zien in de Kunsthal te Rotterdam en in het Teylers Museum te Haarlem. De (inter)nationale kunstwereld deelt zijn werk regelmatig via social media.

Wat maakt zijn werk nu zo bijzonder? Ik zie drie opvallende zaken.

Ten eerste: hij portretteert geen personen die hij echt kent maar die door ons allen gekend worden, 'celebreties'.

Wie kent nu niet John Lennon? Nou, ik niet. Maar wel zijn beeltenis.

Door ikoonbeelden te kiezen worden ons vragen gesteld, vragen die in de kunst van vandaag een rol spelen: wat is identiteit? Wat is authenticiteit? Wat is waar? Wat is de rol van beeldcommunicatie in onze waarnemingen? Wat is echt?

Allemaal vragen die het discours van de hedendaagse kunst bezighouden.

Ten tweede voert hij dat beeld uit in een medium wat ook iedereen kent, Lego. Hij drukt zich dus uit in een massasymbool, een medium wat geen schildersmateriaal is en ook geen kunsttechniek noch een kunsttraditie kent. Wat is het dan? Is dat dan wel kunst? De vraag naar wat kunst Kunst maakt is ook weer zo'n postmoderne vraag. Hoge en lage kunst worden door die Lego gehutseld.

Ten derde, de wijze waarop hij zijn portretten opbouwt is geheel niet conform de boekjes van Lego. Dat roept vragen op. Wat is het, als je zoiets maakt? Ernesto benoemde nadrukkelijk dat zijn aanpak hetzelfde is als van een schilder die kleuren mengt, vormen bouwt en kijkt, voelt, verandert. Kortom, een vormend proces van maken zoals een schilder dat doet met verf. Ik associeerde het werk met oude tapijtkunst en met het Pointillisme. Al met al: een zeer boeiend verhaal!

Henrie Vogel